

Sygn. akt III KK 233/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Patrycja Kotlarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,

w sprawie **S. K.**

skazanej z art. 286 § 1 w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 25 stycznia 2023 r.,

kasacji wniesionych przez obrońcę skazanej oraz Prokuratora Generalnego

- na niekorzyść

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt II AKa 16/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III K 100/16,

- 1. oddala kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie w zakresie, w jakim nie zawiera on rozstrzygnięcia co do środka kompensacyjnego z art. 46 k. k. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w**

Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

3. zasądza od skazanej S. K. na rzecz oskarżycieli posiłkowych J. C. oraz D. sp. z o.o. kwoty po 1200 (tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów udziału pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;

4. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża skazaną S. K..

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III K 100/16, Sąd Okręgowy w Krakowie uznał S. K. za winną tego, że w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2012 r. w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła J. C. i „D.” sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w K., reprezentowaną przez D. C., do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 811.800 zł, poprzez wprowadzenie ww. w błąd co do zamiaru i możliwości pozyskania w zagranicznym banku kredytów w nieustalonej wysokości na finansowanie konsultowanych projektów na rzecz wymienionej spółki, działając na szkodę J. C. i „D.” sp. z o.o., to jest popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za to wymierzył jej karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, Sąd zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżycieli subsydiarnych kwoty po 3.660 zł, tytułem poniesionych kosztów zastępstwa adwokackiego.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonej oraz oskarżycieli posiłkowych wyrokiem z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt II AKa 16/21, Sąd Apelacyjny w Krakowie utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł obrońca oskarżonej zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie w całości i zarzucając mu „rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wskutek: 1. braku rozważenia zarzutu naruszenia art. 170 § 1 k.p.k. zawartego w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział III Karny z dnia 10.09.2020 r., sygn. akt III K 100/16, 2. wadliwego rozpoznania zarzutu braku wszechstronnego rozważenia

zebranego materiału dowodowego i wadliwej oceny dowodów zawartego w w/w apelacji.”

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W odpowiedzi na kasację pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Kasację w tej sprawie na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł także Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie „w części niezawierającej obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku kompensacyjnym określonym” w art. 46 § 1 k.k., na niekorzyść oskarżonej S. K. oraz zarzucając mu: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, to jest art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 415 § 1 k.p.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu prawidłowego rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych oraz nienależyte, albowiem powierzchowne ustosunkowanie się do nich w uzasadnieniu orzeczenia, w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy wadliwego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III K 100/16, wydanego z rażącym naruszeniem przepisu prawa karnego materialnego, to jest art. 46 § 1 k.k., poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie ma zastosowanie tzw. klauzula antykumulacyjna, uniemożliwiająca uwzględnienie wniosków pełnomocnika pokrzywdzonych o naprawienie przez oskarżoną S. K. powstałej szkody (w wysokości 811.800 zł), na rzecz pokrzywdzonych J. C. i firmy „D.” sp. z o.o. z siedzibą w K., gdyż szkoda wynikająca z popełnienia przestępstwa (w tym wskazana w apelacji kwota 24.600 zł), została już w całości zabezpieczona w prowadzonych postępowaniach cywilnych, w sytuacji gdy roszczenia będące ich przedmiotem dotyczyły jedynie części powstałej szkody, a mianowicie kwoty 787.200 zł”.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy oskarżonej okazała się oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k., a powody jej oddalenia w tym trybie zostały wskazane w ustnych motywach wyroku.

Zasadna okazała się kasacja Prokuratora Generalnego w zakresie, w jakim zarzucił Sądowi odwoławczemu rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 415 § 1 k.p.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu prawidłowego rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych, a dotyczących orzeczenia obowiązku naprawienia szkody. Jak wynika z akt sprawy wnioski o naprawienie w całości szkody wynikłej z popełnienia zarzucanego skazanej przestępstwa zostały złożone wraz z subsydiarnymi aktami oskarżenia. Nie zostały one cofnięte. W wyroku skazującym wydanym przez Sąd I instancji nie orzeczono jednak tego obowiązku, a w apelacji pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych subsydiarnych zarzucił sądowi meriti m.in. obrazę przepisów prawa procesowego, w tym art. 438 pkt 4 k.p.k. poprzez „nieorzeczenie o środku karnym w zakresie obowiązku naprawienia szkody na rzecz oskarżycieli złożonego przez oskarżycieli w subsydiarnych aktach oskarżenia w zakresie kwoty 24600 zł”. Rozpoznając w tym zakresie apelację oskarżycieli posiłkowych Sąd odwoławczy stwierdził, że skoro dochodzą oni w postępowaniach cywilnych w sprawach I C 915/16 i I C 344/17 roszczeń na łączną kwotę 787.200 zł, która to znacznie przewyższa wskazaną w apelacji kwotę 24.600 zł, to zastosowanie w tej sytuacji ma wskazana w art. 415 § 1 zd. 2 klauzula antykumulacyjna, a w konsekwencji zarzut apelacji uznał za niezasadny.

Rację ma skarżący, że powyższe ustalenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie było błędne, a co najmniej przedwczesne. Nie budzi wątpliwości, że w toku niniejszego postępowania karnego ustalono, iż oskarżyciele przekazali oskarżonej łącznie kwotę 811.800 zł, która wyznacza także granice doznanej przez nich szkody. Zarzut zawarty w apelacji odnosił się przy tym tylko do tej części szkody, która nie była przedmiotem postępowań cywilnych w sprawach I C 915/16 i I C 344/17, tj. właśnie kwoty 24.600 zł. Wadliwe było zatem niewątpliwie ustalenie, że klauzula antykumulacyjna z art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. znajdzie zastosowanie jedynie z tego powodu, że kwota 24.600 zł jest niższa od kwot dochodzonych w

postępowaniach cywilnych (łącznie 787.200 zł), skoro całkowita wysokość tej szkody wynosi 811.800 zł. Tymczasem obowiązkiem Sądu odwoławczego, wyznaczonym granicami art. 443 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zakresie podniesionego w apelacji zarzutu braku orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody, było niewątpliwie ustalenie, czy w ramach wskazanych postępowań cywilnych dochodzone jest i w jakiej części roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa, a w razie stwierdzenia, że przedmiotem innego postępowania cywilnego jest tylko część takiego roszczenia ocena możliwości i zasadność orzekania o obowiązku naprawienia szkody w postępowaniu karnym (tak też m.in. wyrok SN z dnia 23 listopada 2010 r., IV KK 282/10, wyrok SN z 6 listopada 2012 r., IV KK 268/12). Uchybienie tym obowiązkom w zakresie rozpoznania zarzutów apelacyjnych dotyczących braku orzeczenia o zastosowaniu środka kompensacyjnego z art. 46 § 1 k.k. miało charakter rażący i niewątpliwie mogło mieć wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia.

Rozpoznający ponownie w postępowaniu odwoławczym Sąd Apelacyjny w Krakowie rozstrzygnie sprawę w przekazanym mu zakresie, tj. co do środka kompensacyjnego z art. 46 § 1 k.k., uwzględniając wskazane powyżej stanowisko.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.